

# ЦАРЕГРАДСКИ ВЪСТНИКЪ

Година цѣна.

100 гр. за въ Цареградъ; 130 гр. за по  
нонъ и въ Одесса. — Отъ Одесса за  
въ всички-те мѣста въ Россія плащаея  
въ година-та за пресылка-та на русска-  
та поща 2 карбовны.

## № 133.

ИЗДАВАСЯ ВСЯКА СУББОТА.

Подписка ся приема въ Типографіи-та ни  
у Болгарскій Метохъ. Въ Одесса у Его  
благородія Николая Христофоровича Па-  
лаузова. Въ Москва въ Редакцій Жур-  
нала Москвитинна. Въ Букурещъ у  
Г-на Прокопія Валаноглу. Въ Ибраила у  
Г-на Михаила Поповича.

## ВАТРЕШНИ НОВИНЫ.

По Царска заповѣдь:

Нури бей, Кану-кехая при Салихъ паша,  
наименовася управитель въ Амассія;  
Хабибъ ефеиди, Каймакамъ въ Мушъ,  
наименовася Каймакамъ въ Келісъ;  
Абдуллакъ ага, членъ на совѣта за Зап-  
тіята, наименовася Каймакамъ въ Тенедосъ;  
Ахметъ бей, членъ на земледѣлческій  
совѣтъ и Кану-кехая при Джемалъ паша, на-  
именовася управитель въ Кара-Хиссаръ.

### ЦАРЕГРАДЪ.

Оная среда, Г. де Лакуръ, французскій  
посланникъ, получи отъ правителство-то си,  
съ единъ чрезвычайный скороходецъ, писма и  
одно предложіе на честно согласіе за Тур-  
ско-Русско-то приираніе, прието отъ дворе-  
ве-те Парижски, Лондонски, Виенски и Бер-  
лински.

Въ сущій-агъ день, Г. Брюкъ, австрій-  
скій посланникъ, также получи отъ правител-  
ство-то си, съ единъ чрезвычайный скорохо-  
децъ, подобны писма, сущо-то предложіе за  
согласіе и копія на собственноручно писмо  
отъ Н. В. Императора до Н. И. В. Султана.  
Споредъ тия писма, Императоръ Ник о л а й  
оставилъ на чегыртихъ державы да рѣшатъ  
това приираніе.

Суци писма и предложіе за согласіе  
получи оный петакъ съ парахода "Карадокъ",  
и лордъ Ст. Редклиффъ, англ. посланникъ.

Казвать, че това предложіе за согласіе  
е сообразно съ достоинство-то и верховны-те  
права на В. Порта, и собственноручно-то пи-  
смо на Императора Австрійски, исполнено съ  
най благородны чувства за Султана, има на-  
мѣреніе да подкани Н. В. да го приеме.

## ПОДЛИСТНИКЪ.

### НИКОЛАЙ СТЕФАНОВИЧЪ ПАЛАУЗОВЪ.

Между първо и второ число отъ Юлія  
прѣзъ ноцъ-та сръщу чегырткъ, прѣска-  
лися, на 77 години отъ рождѣніе, слѣдъ не  
дълга болѣсть, единъ отъ най почетны-те  
гражданы Одесскы, потомственный почетный  
гражданинъ, Николай Стефановичъ Палаузовъ.  
Той бѣ роденъ въ селеніе Габрово, у под-  
ножіе-то на Старъ-Планинъ, отъ благородно  
семейство. Още 16-годишенъ, той остави  
свои-тѣ родни и прожитъ нѣколко врѣмя  
въ Влахиѣ и Молдавиѣ. Въ Одессъ дойде въ  
1804-хъ години.

Тогавъ было още ного въ память-тѣ  
всякому то время, кога-то Россія, тая добра и  
милостива майка на всички Православны Хри-  
стіяны, токо цо усвоила тукашныи край, бѣ  
открыла въ него прибижище и гостеприм-  
ный кровъ (подслонъ) не само на единовѣр-  
ны-те си братія, но и на други-те христіане.  
Въ това время много Славянски семейства

Отъ оная среда насамъ, това предложе-  
ніе за согласіе бѣ причина за много полити-  
чески разговоры между чегыртихъ представи-  
тели на велики-те державы и Реншидъ паша,  
министръ иностранныхъ дѣлъ. Оная суббота  
и недѣля, совѣтъ-атъ на министры-те собрася  
при Порта-та да разсуждава, подъ председа-  
телство-то на Великій-Безиръ. Ж. де К.

Оная среда, единъ чрезвычайный скоро-  
ходецъ изъ Сърбія стигна въ Цареградъ съ  
писма, отъ кои-то узнаваме, че всичко-то е  
спокойно въ Княжество-то, че общо-то воору-  
женіе въ Сърбія пріеся отъ жители-те съ най  
голъма радость, че соединенна-та Австрійска  
войска при Петервардейнъ воскачася само до  
20,000 души и войски-те, гдѣто бѣха излѣзли  
изъ Виенна да отидатъ при Сърбскій-атъ пре-  
дѣлъ, върнахася назадъ.

Извѣстно веке стана на читатели-те, какъ  
по Божегробскій вопросъ и покровительство-  
то на В. Церковь не бѣ друго нѣщо за Рос-  
сія, освѣнъ единъ предлогъ. Тя вынаги е и.  
скала и нице още да слуша Турція само нейны-  
те желанія. Князь Меншиковъ и челоуцы-те  
му кога-то бѣха въ Цареградъ никакъ не скры-  
ваха това: "наше-то вліяніе испадна въ Тур-  
ско, думаха тѣ, трѣба Турція да ся унизи и  
да си приклони още единъ пѣтъ глава-та  
предъ Россія; ако не — тежко и горко за  
нея." Видися, че кое-то Князь Меншиковъ  
говореше тука, Г. Кисселевъ, Русскій послан-  
никъ въ Парижъ, и русски-те пѣтници, сж-  
що-то повтарятъ въ Парижски-те общества,  
гласно и всякому, кой-то желеа да слуша.  
Въ една французска Газета, отъ 27 Юлія, въ  
слѣдующи-те изреченія описватъ тия разговоры:

"Мыслите-ли, думать тѣ, че само за е-  
динъ ключъ и Божегробско-то кубе, Императоръ  
Николай издаде такива торжественны объявле-

нія, двигна двѣсте хиляды войска, призве  
Княжества-та и ся рѣши да стои тамъ, догдѣ  
неполучи онова кое-то нице? Божегробскій во-  
просъ, кой-то не Той повдигна, бѣ едно само  
средство. Императоръ Николай слѣдува Рус-  
ска-та по преданіе политика. Той не ще новы  
завоеванія, не ще да събара Турска-та Импе-  
рія, да засѣдне въ Цареградъ. Но той нице да  
припознава Турція негово-то положеніе сръцо  
Россія, и да ся покорява."

"Какво се говорятъ за независимость, за  
владычество на Турція! Турція е наша покор-  
на земля. Ето 70 години отъ какго ный рабо-  
тимъ за това покорство. Ный можахме да я  
разскасае. Тя не живѣе отъ друго, освѣнъ  
отъ наша-та снисходительность и покровител-  
ство. Съ всичко-то цо я натоваряхме, тя при-  
търпѣ, защо-то знаеше че ный я оставихме да  
живѣе. Ный нещемъ да изгубимъ плодотъ  
на тая сила 70-годишна политика. Ный не мо-  
жемъ да дозволимъ за да ся освободи днесъ Тур-  
ція, да ны ся противи и да ны отказва. Ный  
имаме сосѣдъ, кого-то покровителствуваме въ  
существованіе и въ владѣніе на земля-та му.  
Ный нещемъ да бжде тойзи сосѣдъ толкова  
силенъ, както сме ный. Въмѣсаніе-то на Англія  
и Франція само забърка вопроса. Безъ тяхъ  
Турція щепе да устѣпи, както е вынаги у-  
стѣпвала. Ако не позволяваме да бжде Турція  
равна намъ, още по малко ице допустиме да  
бжде на-сръца ны, подкрѣпена отъ силы-те на  
Англія и Франція. Тия силы, колко да ся го-  
лъми, не могатъ да измѣнятъ редатъ на при-  
рода-та. Турція не може да има совершенна  
независимость и да ся сговаря съ Россія като  
равна держава съ равна." Ж. де Конст.

### РАЗНИ НОВИНЫ.

— Призъ тая недѣля, единъ совѣтъ отъ всич-  
ки-те министры, кои-то слугуватъ и не слу-

мысль и обогащаванье подъ защита и покровъ  
на православны-тѣ държавъ.

Отъ какво дошълъ въ Россіѣ Николай  
Стефановичъ Палаузовъ, постоянно е живѣялъ  
въ Одессъ, той имаме свои домове и запма-  
шеся съ търговіѣ съ колоніалныи стоки; за  
да поддржи едноземцы-те си, той привозилъ  
часто и орисъ изъ Българіѣ и нищо не жѣ-  
ляше за воспитаніе-то на дѣца-та си. Но у  
него была постоянна мысль да отдѣлява часть  
отъ снечелено-то си въ Россіѣ богатство въ  
ползъ на свои-те Прибалканскы соотечествен-  
ницы. Тѣй, още въ 1832 години, заедно съ  
покойный Априловъ поче да мысли какъ да  
ся заведѣтъ и въ Българіѣ правилны, какъ  
въ Европѣ, училища, каквы до онова время  
тамъ немало, а сществуваха само едни бѣд-  
ны школы, или келіи, въ кои-то ся обучавали  
дѣца-та да четѣтъ наустинца и псалтирь. За  
содержаніе на Габровско-то училище Палау-  
зовъ и Априловъ опредѣлили да вносятъ еже-  
годно по 2000 гроша, побудили на таково по-  
жертвованіе и други свои соотечественницы,  
поръчили нѣкоу О. Неофиту да изучи мета-  
дѣ-тѣ на взаимно-то ланкастерско обученіе  
въ Букурещъ, та послѣ да я введе въ Га-



гивать, собираясь при В. Порте, подъ предсѣдательство-то на Великій-Везирь.

— Оный петакъ, Г. Брюкъ, австрійскій посланникъ, ходи да ся разговаря при Великій-Везирь, министра иностранныхъ дѣлъ, Серакиера и при други высоки сановинцы.

— Оный петакъ, Решидъ паша, министръ иностран. дѣлъ, ходи при лорда Стр. Редклиффъ, англійскій посланникъ, и ся разговаря много время съ тоя министръ.

— Оная суббота, полиція-та улови мятежны Гръцки книжки, кон-то носяха печатъ Лондонски, но напечатаны тука, въ Цареградъ. Впрочемъ Гръцы-те не първи ихъ издавать такъ вѣзисты на правительство-то книжки.

— Исмаилъ паша, главный управитель въ Айдинска-та область, тръгна оный пондѣльникъ за въ Смирна, гдѣ-то ще буде пребываніе-то му.

— Оная недѣля три Кефалонита равниха едины Арменецъ, кой-то злѣ лежи боленъ. Убийцы-те уловихася отъ полиція-та и ся запрѣха.

— Пишатъ отъ Галацъ отъ 2 Августъ (и), какво до Прута стои много русска войска, коя-то скоро ще мине предѣла и влѣзе въ Молдова. Тая войска е отъ 3-й русскіи корпусъ.

— Една часть отъ Египетска-та войска стигна призъ дене-те въ Цареградъ, и Рефикъ бей наименованъ като управитель на Египетски-те войски.

— Единъ паракордъ изъ Александрія дойде оный четвертокъ, натоваренъ съ 800 войны.

— Оная суббота двѣ корабли докараха отъ суцо-то мѣсто 900 войны.

## БОЛГАРСКИ ВѢСТИ.

Благодарственно въздаяніе.

Ный, жители Велеса, побудены отъ всеобща признательность и чистосердечно благодареніе камъ нашій многопочитаемый мюдиринъ, Мехметъ-Тефикъ бей, единоюдушно желаемъ да ся извѣсти печатно неговите благородны качества и истинно отечески попеченія, съ кои-то въ малко время успѣ да привлече любовь-та и преданность-та на наши-те сограждане. И наистина, преди негово-то дохожданіе, наша-та область и даже сущій градъ често бѣха свидѣтели на найгнусны злодѣянія, грабительства и убійства отъ неблагонамѣренны чловѣцы или хайдуцы: граждане-те несмѣхъ да ся покажатъ повѣнъ безъ да быдаты ограбены или принесены въ жертва отъ злодѣйцы-те; селяны-те принудены бѣха да си оставятъ селски-те си работы и презъ това да не могатъ да си засѣятъ нивы-те, да си пригледватъ добытоцы-те, да

бровско-то училище, напечатани на свой счетъ таблицы взаимноучителны, Катихизисъ, Грамматикъ О. Неофитова, краснописаніе и други учебницы. Габровско-то училище ся откры 2 Януарія 1835 годинъ. По примѣра му, а повече по совѣта, стараніе-то и съ помощъ-тъ на Одесскы-те Българи, отворилися училища и въ други Българскы градове и села, като въ Копривщица, Панагюрище, Сопотъ, Карлово, Тръвнъ, Казанлъкъ, Свищовъ, Търново, Калюферъ, Софій, Котель и въ други мѣста. Така отъ какъ ся отвори Габровско-то училище, не миняхъ пълно шесть години, и вече до 1841 г. бѣхъ ся отворили по разны мѣста въ Българіѣ дванадесять учебны заведенія, кон все получили учителя и учебны пособия отъ первоначалны си разсадникъ Габрово. Сега нѣма въ Българіѣ градъ и село, гдѣ-то да нѣма училище достаточао за пълно первоначално образование по Европейско устройство. Трѣбва още да кажемъ, че тая училища сж построены и содержатся безъ никаква помощь отъ странъ на правительство-то, а повече само со стараніе-то

плащатъ данъ-та на правительство-то; общи страхъ и отчаяніе привзело бѣ всякого. Всички-те тия горерѣченны страданія наши, противны на сегашно-то толкова милостиво за народа си правительство, изчезнаха като дымъ, отъ както ся опредѣли въ нашъ градъ преди Великденъ отъ Румели-Валеси, благородный Мехметъ-Тефикъ бей. Съ непостижима дѣятельность и мужество, той въ скоро время успѣ да излови злодѣйцы-те, едины отъ тѣхъ примѣрно наказа, други проводи въ Битоля до Румели-Валеси, тѣхъ, гдѣ-то днесъ вретъ е спокойно и несмѣ никой да притѣсняя другигу, както преди бѣше.

Нашій градъ, успокоенъ отъ любимый-атъ си мюдиринъ, съ благоговѣніе и християнски празднова Свѣтло-то Христово Воскресеніе, празнествованіе, кое-то никой изъ гражданы-те не е запомнилъ да бжде преди това толкова тихо и мирно въ Велесъ.

Споредъ тия истинно достойны качества Мехметъ-Тефикъ бейовы, всички-те жители Велески испроводихме едно прошеніе молено и исполнено съ благодарность камъ В. Церковь, коя-то, отъ своя страна, да примоли В. Порте да остави на по дълго время упомянутый мюдиринъ въ нашій градъ. В. Церковь увѣри ны, какво В. Порте, споредъ наша-та смиренна просьба, проводила "Мехтупъ Есаміе", до Румели-Валеси и ся надѣваме да ся исполни това общо желаніе и прошеніе на наши-те граждане. Дай Боже!

Велесъ, 20 Юлія 1853.

### Плевенъ.

Господине! послѣ темномрачнаго облака, наконецъ, возсіяло желателно-то слънце, и ожидаемо-то спокойствіе въ многострадательно ны отечество, споредъ пословица-та; понеже като ся извѣстилъ Н. Высочество Ями паша Видинъ-Валеси за наше-то страданіе, и отдуши совѣтованіе и оплакованіе, той часъ избави ны отъ перваго мудуря Солиманъ бей отъ Казанлъкъ, кой-то совѣмъ що е былъ опредѣленъ отъ Цареградъ, обаче сущій отъ стараго кваса, нито едно добро, нито покровительство на бѣдны-те царски подданицы показъ, зацо-то не имаше извѣстіе отъ высокоцарско-то похвално по всецѣлый свѣтъ благозаконіе, но бѣше съ злоспособно-то си поведеніе началъ да утѣсняя бѣдны-те Оттоманцы и Българи. Както и преди двѣ години Фазли ага Плевнянецъ, бывший мудуринъ въ Плевенъ, сосына подданицы-те: понеже споредъ едно пашовско Ераде, собра отъ чловѣцы-те пары назаемъ, зацо-то немаше царски санджъкъ, за да проводятъ на Босна, послѣ изаде на чловѣцы-те пары-те, и сега ся намѣрва въ Цареградъ, и му начаватъ пакъ да го проводятъ,

и усиліе-то на жители-те отъ всякъ общинъ, а още и съ борбъ съ мѣстны иерархическы и гражданскы прѣятствія и притѣсненія.

Обаче благородный Палаузовъ не бѣ доволенъ да испратя изъ Одессы само едны денежны и учебны пособия въ Българіѣ; той пригладываше като баца, всички-те млади момцы кои-то приходяхъ тука изъ отечество-то му да тѣрсятъ духовно образование.

Ник. Ст. Палаузовъ остави три сына и едины племянникъ. Тѣхъ всички имать голѣмъ ревность за возрожденіе-то на християнско-то образование въ Българіѣ. По старый изъ сынове-те му, магистръ С. П. Б. университета, Спиридонъ Николаевичъ, служи въ министерство-то народнаго просвѣщенія, помѣстивъ свои статіи, повече за Българіѣ, въ Москвитянина и въ извѣстія 2-го отдѣленія Академіи наукъ; той прѣминалъ-тъ годинъ издаде съчиненіе поди заглавіе: Въ кѣ Болгарскаго Царя Симеона. Племянникъ, ревностный Българинъ, Николай Христофоровичъ Палаузовъ, служи въ Одессы, печата свои статіи въ Българскій Цареградскій Вѣ-

стникъ, и издаде жизнеописаніе на Ю. И. Велелина на Българскій языкъ. Той, както слушаме, ще вземе на себе и душеприкащикство-то стрыково си надъ Габровско-то училище. Така подвижничество на добраго мжж прѣходи и на потомство-то му.

Тѣло-то отъ покойный Николай Стефановичъ опѣхъ въ тукашнѣ-тъ соборѣхъ кае драхъ цркъвъ. Архимандритъ Генадій казъ прилично по тоя случай слово: "Миръ праху твоему, достойный гражданинъ, честь имени твоему. Русскій Царъ ти е далъ сръдство да добыешь доволство и избытокъ въ живота си и ты не си го оставилъ на пусто. Ты си го употребилъ както е прилично истинному християнину, както е искалъ отъ тебе долгъ християнскій. Избытокъ-атъ изъ свои-те трудовы си изливаль на добро за свои-те бѣдны соотечественницы, кои-то не сж имали сръдство и пособия да образувать себе по християнски, твоя-та память ще остане неизгладима въ тѣхны-те благодарны сърдца."

(изъ Одесскій Вѣстникъ.)

Прочее вмѣстѣ поинизно-то наше благодареніе камъ высокоцарско-то правительство и душевно-то наше благодареніе камъ сѣятельнаго Самы паша за днешно-то спокойствіе. Тѣмъже вдигаме непрестанно къ превышнему Богомолбны рѣцъ за высокосултанско-то здравіе, непоколебимо пребываніе царя нашего Султана Абдулъ Меджидъ Ханъ (сегоже царствъ да бжде вѣчно и непобѣдимо!) и за великы-те царски велможи и совѣтницы; аминъ.

Завчера на 11, и днесъ на 12, посѣтихъ наше-то отечество царски войны, кои-то обтегали шатры-те си на едно крайно мѣстоположеніе съ голѣмо благочиніе и тихо докарваніе съ Царски-те подданицы; не е намъ извѣстно ако бы имали заповѣдь отъ по вышно-то начальство тука да стоятъ.

Искренно вы думаемъ, злодѣйцы-те не престано злодѣйствовать, убійства-та по-нѣтъ ца-та непрестанно ставатъ, и то възбраняемъ бѣдны-те чловѣцы да си гледатъ работы-те. Замѣчайте и то, че свидѣтельство-то наше въ мехкеме-то не ся хваща, ако не быде почти едины Оттоманецъ.

Търново, 28 Юлія 1853.

Господине! Издателю Ц. Вѣстника! Молимъ ви да вмѣстите въ достопочтеный-атъ си Вѣстникъ слѣдны-те:

Въ минала-та сѣбота, 25 Юлія, тука быде извъредно собраніе въ мезлища, гдѣ-то сѣхъ членове-те на мезлища отъ турцы и християны, присуствоваха всички-те беюве мюдири, градоначалницы и торбаджіи и множество народъ призванъ нарочно отъ всички-те еснафи на града, и турцы и българи на пълваха мѣсто-то на мезлища. Причина-та на това всеградско собраніе бѣ за прочитаніе-то на едины новопроводенъ ферманъ отъ милостива-та рѣка на Н. В. Султана.

Негово С. Галинъ паша самъ прочетъ този ферманъ и обясни содержаніе-то му на предстоящый-атъ народъ, кой-то съ глубокъ молчаніе и съ възхищенна радость чу новы-тыя царски милости и отечески заповѣды, съ

стникъ, и издаде жизнеописаніе на Ю. И. Велелина на Българскій языкъ. Той, както слушаме, ще вземе на себе и душеприкащикство-то стрыково си надъ Габровско-то училище. Така подвижничество на добраго мжж прѣходи и на потомство-то му.

Тѣло-то отъ покойный Николай Стефановичъ опѣхъ въ тукашнѣ-тъ соборѣхъ кае драхъ цркъвъ. Архимандритъ Генадій казъ прилично по тоя случай слово: "Миръ праху твоему, достойный гражданинъ, честь имени твоему. Русскій Царъ ти е далъ сръдство да добыешь доволство и избытокъ въ живота си и ты не си го оставилъ на пусто. Ты си го употребилъ както е прилично истинному християнину, както е искалъ отъ тебе долгъ християнскій. Избытокъ-атъ изъ свои-те трудовы си изливаль на добро за свои-те бѣдны соотечественницы, кои-то не сж имали сръдство и пособия да образувать себе по християнски, твоя-та память ще остане неизгладима въ тѣхны-те благодарны сърдца."

(изъ Одесскій Вѣстникъ.)



кой-то и отъ начало-то още на Негово-то возвышеніе на пресвѣтлѣй Османовъ престолъ, и сега щедро затичва за благосостояніе-то и особа-та на своя-та вѣрна и мирна рая, като запрещава строго, отъ друга-та страна, всяко насиліе и безправедно озлобленіе верху ѣ, современно като повелява какъ въ настоящи-те случки, и въ бѣдущи, всякій да си гледа своя-та работа, и Турцы, и Българе безъ междусобіе да си живѣятъ като братья, като един чада на единъ и този домъ, безъ да взимать отъзвъ отъ насѣщны-те Ц. работы, совѣмъ странны на тѣхно-то предопредѣленіе, и неприлично да ропщатъ едни на други, да злословятъ послушлива-та Ц. рая и да выкатъ на христіань-те. Гя у р у, кое-то названіе не ся казва на другиму, освѣнъ на челоука, безъ Бога, безъ закона, безъ писма и лучше варварина, като Болгаре-те ся совѣмъ напротивъ други народъ достоенъ съ образованы-те да ся счисля на днешный день. А пристѣпницы-те на венчик-те тѣя Царски повелѣнія ще ся истърсватъ отъ мѣстно-то началство и ще ся наказватъ прилично!

Не е излишно, Господине, да приложимъ, че благодареніе-то и радость-та на Търновцы-те са неисказанны. Горки-те! що не умѣятъ по выше да изразятъ благодареніе-то си, както и въ Ц. градъ живущи-те Султанови подданицы по преди за даденны-те ферманы на тѣхны-те народны патріарси, освѣнъ чисто-сердечно що подигатъ непрестанно молебны очи камъ небе-то моляще за здравіе-то и живота на Н. В. августѣйшій Султанъ, да Го сохрани въ честь и слава, и въ радость и утѣшеніе на вѣрны-те неговы подданицы, миролюбивы-те и трудолюбивы-те Българе.

— До 15 Юлія непрестанно минуваха отъ тука войски-те за Шуменъ отъ тогава насамъ минаха отъ Шуменъ; упжтены за Горня България доволни пореди, и въ него день 15 Юлія дойдоха отъ Шуменъ въ града ны до 2000 войны, 2 пореди конницы съ нѣколко топа, подъ командство-то на каймакамъ Скендеръ бей, (Унгаринъ) и ся распоредиха въ полски-те села около Търново, отъ гдѣто распрашавать стража на всяка страна по Царски-те пѣтица за да бдѣтъ за мѣстно-то спокойствіе отъ всяка страна, по коя-то мѣрка всякій, кой-то безъ тескере ся намѣри пѣтничъ доважда ся въ Търново за отсѣждане, мѣрка, твърдѣ добра за умалываніе-то на злодѣйства-та, кой-то въ околность-та ставатъ.

Говорися, че войства-та кой-то ся намѣрватъ расположены въ поле-то на Хасанъ-факъ, до 4000 войны, ще отидатъ да пазятъ укрѣпленный съ 4 табій Котель, а останали-те ще ся распоредатъ по Търновски-те велики села, както Габрово, Дряново, Елена, Трявна, Белифарово, Дебелечъ и Дреда. 2000 войны ще останатъ за Търново, гдѣто ся работятъ непрестанно укрѣпленія и една табія свѣршися веке на ржтатъ, Г ар в а н и ц ѣ, вѣнъ отъ града и друга втора на отсѣщна страна верху града.

— Арифъ бей, кой-то преди малко бѣ ся уклеветалъ като харжесъ и тѣй бѣ ся затворилъ, мѣстно-то началство сполучи да издири че то было истина, а не суха клевета, както нѣкогаше този Арифъ бей да докажи и подтвърди съ священна клетва, коя-то и направи предъ мезлища Търновски, споредъ мюсюлманскій законъ, като ся отрече отъ вѣра-та си. Н. С. Галинъ паша, правосѣдныи този высовъ сановникъ, сполучи искусно да откыре че въ лозе-то на тогози бея предъ врата-та на колиба-та му было закопано много сребро, обиръ на убраны къщи и убиты хора, и на истина ходиха и ископаха това сребро и го донесоха на мезлища, за кое-то А. бей не може да ся извини, че явно го показване виновникъ за послѣдніе наказаніе. Отсѣждане-то му ще бѣде до недѣля и той ся хвърли въ тѣмрука.

— Освѣнъ четирѣхъ изгубени Търновцы по различни епархіи и още единъ христіа-

нинъ, Тошо, за кого-то отъ 50 дни напредъ ся незнаеше нищо, сега ся извѣстихме че то убито при село Ярдованли, гдѣто ся найде само конятъ му.

Мѣстно-то началство много ся старае за да очисти тѣя злодѣянія, та споредъ това дири и лови много подозрителны лица, най выше кой-то безъ тескерета ся намѣрять, и пакъ казваме, добра мѣрка за да истребятъ совѣмъ злодѣйцы-те, като по право ся върши отъ запѣи-те, по нажалость отъ велико-то имъ стремленіе камъ опредѣленна-та имъ служба случатся, отъ незнайство, погрѣшенія да ставатъ много верху този предметъ, та покрай злы-те теглятъ повече добры-те хора. Това ся случи на двѣ тѣрновчета Тодоръ и Панаюлъ, та пострадаха неповинно отъ таквози побрѣжване въ село Сушица.

Излишно е да опишемъ подробно жалната тази случка. Само, като ги притиснали въ кѣща-та гдѣто вечеръ-та были пристигнали, запѣи-та като видѣха че 2-та момцы не ся здаватъ (горки-те не знаяха че ся запѣи-та; отзеха ги за хайдуцы, кой-то подъ туй имя правятъ повече-то си гнусны работы; иначе не бы послѣдвала, мыслимъ, това кое-то тамъ послѣдува) люто ся спуснали верху имъ, убозоружили ги и безъ да слушать управданія-та имъ нито да видятъ тескерета-та имъ бивать ги немилостиво до убиваніе и ги запырять съ вързани рѣцѣ и нозѣ като подозрителны на согледательство, верху туй неосновно сомнѣніе дотвърдяваха просты-те селяны турцы, и отъ тѣстеры-те на 2-те търговски момчета като отземаха криво писаны-те по тѣхъ вересѣи, искаха до тамъ да отсѣждѣтъ неповинны-те и почтенны-те момчета на смѣртно наказаніе, и едвѣмъ нащли способъ да отбѣгнать опасность-та и да ся притекатъ полумрътвы до Търново да ся уплатятъ на мѣстно-то началство за безправедна-та имъ обида. Н. С. Галинъ паша показа живо сожаленіе и благородно чувство верху тѣзи случка, и опредѣли съ негова боюрултія да слѣзатъ въ Русчукъ, на кой-то санджакъ принадлежи Сушица, за да ся търсятъ отъ тамошныи паша обида-та на честь-та и до 700 гр., кой-то ведно съ други нѣща въ равно число ся изгубиха отъ дисаги-те имъ кога-то, запѣи-та-та ги растърсваха въ Сушица.

— Въ село Лефеджикъ-те като достигнали да принощувать съ кола-та си нѣкои христіане, кой-то ся врацали отъ Шуменъ гдѣто ходили на мекерета за царска служба, излѣзоха отъ село-то турцы и ги били толкови злѣ, щото ги оставили почти мрътвы на мѣсто-то имъ и трима отъ тѣхъ донесоха ги съ кола въ Търново, и не е извѣстно ще ли живѣятъ вече.

За извиненіе причина предполагать, че волове-те имъ ступили плета и влѣзли въ нива съ просо та пасли, и за това ги били турцы-те; това акои да е тѣй трима царски раиструватъ повече отъ една нива съ просо, и виновницы-те, отъ праволубиво-то мѣстно началство ще ся наказатъ за тая вина.

Това вы сообщавамъ тая недѣля.

Единъ Търновецъ съ ценіе-то на много.

Познато е на всякій свѣтъ какъ има челоуцы по свѣтатъ отъ самолюбіе подканены, всякогашъ употребляють различни средства за да могатъ да добываютъ нѣкаква власть, и спроти нея да владѣять и да добываютъ онова, кое-то тѣ желантъ. На истина че отъ такыва челоуцы най много страдае народа, зацо-то съ доста много ограничени отъ страсты-те на самолюбіе-то, чрезъ кое-то потякуватъ всяка правда съ кой-то требува да защищавать народатъ, като челоуцы познаты за добродѣтели, на кой-то правительството имъ дало власть на правдина-та.

Тукъ, въ нашія градъ, нахождася отъ такава една власть и негова милость Господинъ, Господинъ Стати Селвели Депутатъ на

Тиджеретхана-та, кой-то, като е ограниченъ съ една власть дадена му отъ мѣсто-то на правдина-та, т. е. да сѣди търговски-те сѣдбы по право, и съ всякаква правдина, не само отъ такава правдина си е отдалечилъ много, но и още препозна себе си ильновластенъ и на други общи работы въ градъ-атъ, кой-то совѣмъ не му приличать нито да помысли да направи. То е за чудо, и отъ друга страна е за смѣхъ, да погледне челоуцъ на негова милость въ колко голѣма страсть го е донарало негово-то самолюбіе и плиткоуміе.

Тукъ, преди 4 години, нѣкой си почтенъ търговецъ като щеше да умира направи си завѣщаніе-то по негова-та праведна воля, и опредѣли на 4 церкви, 2 училища и на сирачета споредъ желаніе-то си да ся даде на всяко мѣсто и прилично число отъ грошовыи венчки 22,000, при това още опредѣли и 500 гр. особно за гробъ. Сега негова милость, Господинъ Стати Селвели Депутатъ, кой-то помысли да има власть и на мъртвы-те, освои на опокоенія Г. Георгивъ гробъ, и искхвърли кости-те му и погребѣ негово-то си дѣте, и пакъ не оставя нито мъртвы-те да ся почивать въ гробове-те.

Но такыва неправдывъ познаваме зацо-то нито ся Богоугодны, нито пакъ отъ священно-то правительство ся вриятны. Надѣвамеся ѣи още какъ тукашныи управитель, Галинъ паша, кой-то е упознатъ у цѣла България за добрина-та му и негова-та правдина, не ще забави отъ да изгони отъ градъ-атъ такыва неправдывы. (ще слѣдува.)

Н. Е.

Търново, 28 Юлія 1853.

## ВОИНАШНИ НОВИНЫ.

АВСТРІЯ. — Віенна 2 Августа (н): — Днесъ чакѣся да дойде въ Віенна Пруска-та Царица Елисавета; Князь Яблоновскій проводися отъ Австрійско-то правительство да я посрѣщне. Нейно-то Величество ще постои нѣколко дена въ Шенбрунъ, а подиръ, наедно съ пресвѣтлѣйша-та си сестра, Еригерцогиня Софія, що отиде въ Инсль.

— Вчера утромъ вѣнчѣся въ тукашна-та православна Церковь Князь Михаилъ Обреновичъ, сынъ на Князя Милоша, съ графиня Юлія Хуніяди. Князь Михаилъ бѣ облеченъ съ богаты народно-сърбски дрехи и припасанъ съ драгоценна сабля, кой-то ся цѣни до 800,000 гр.; булка-та му свѣтѣше отъ бриліанты и безцѣнны камъны. Многочисленно избранно общество, Най много отъ Славяне, между кой-то ся нахождаше и баронъ Мейендорфъ, Русскій посланникъ, присуствова на туй торжество.

— Въ Чернагора е всичко-то спокойно. Съ особенно торжество бѣ празднованъ въ Петинъ день-атъ на св. Петра, Черногорски покровитель; на тойзи праздникъ бѣха ся собрали до 5,000 души; Князь Данилъ излѣзе предъ народа и краснорѣчиво совѣтува го да ся откаже отъ кърваво-то мнѣніе и отъ всяко насиліе противъ сосѣды-те.

— Во "Франкфуртска-та", Газета прочитася, какъ Г. Мейендорфъ, Русскій посланникъ въ Віенна, вручилъ на Императора Австрійски писмо отъ Н. В. Императора Николая, въ кое-то ся содержавать най миролюбивы увѣренія. Впрочемъ още положительно не е извѣстно ще приѣми-ли Императоръ Николай посредничество-то на Запады-те державы, но всичко-то ны убѣждава че Турско-Русско-то препираніе ще ся свѣрши въ послѣдны-те числа Августа.

Споредъ други газеты, подписаніе-то на Нотѣ-та, коя-то ще свѣрши припираніе-то, и повелѣніе-то, кое-то ще получать войски-те да испразднятъ Дунавски-те Княжества, ще бѣде въ единъ день.



**ФРАНЦИЯ.** — Императоръ Л. Наполеонъ лично ходи да пригледа войска-та, собрана при Саторе. Казватъ, че принцъ Жуанвилскій първый узналъ че имало заговоръ прогнѣжживота на Лудовика-Наполеона; единъ изъ заговорници-те писмено извѣстилъ принца, съ промба да не остави безъ покровителство семенство-то му, ако ся случи да погибне: принцъ-аъ завчасъ проводи писмо-то до лорда Палмерстона, кой-то и сообщи на Французско-то министерство. Призь тѣя дни още бѣха за прѣвы нѣколко подозрителны лица.

**Б р ю с с е л ь.** — Гражданскій обрядъ за вѣнчаніе на Герцога Брабантскій ще бѣде на 21 Августъ въ Царскій-аъ дворецъ, а Ауховный-аъ — на второй-аъ день, 22 ч., въ собора, гдѣго ще священослужжи архіепископъ Мехелнскій съ всичко-то избранно духовенство. Готовятся голѣми торжества и увеселенія споредъ тойзи общи празникъ.

**Копенхагенъ.** — Холера-та ужасно свирѣпствова въ столица-та на Данія. Призь денете бѣ ся собралъ чрезвычайный совѣтъ при Царя, да издири новы нѣкои мѣрки. Въ 4 недѣли, Копенхагенъ изгубилъ 2% отъ своето народонаселеніе.

**КИНА.** — По послѣдны-те извѣстія изъ Кина, Нанкинъ, втора столица въ Поднебесна-та Имперія, „находяся веке въ ржѣ-те на мятежники-те, кои-то не чакать друго за да отидать въ Пекинъ, освѣнь подкрѣпленіе отъ южны-те страны. Увѣрять, че предводителъ-аъ имъ Тіен-ти има вѣренъ преводъ на Библия-та и желеа да введе въ Кина христіанство-то. Въ това намѣреніе, той вретъ преслѣдува идолопоклонники-те и събаря храмове-те имъ.

## С Л О В О

Приказано на заключително-то тържествено-актно Испытаніе въ Калоярско-то Гимназіално Училище отъ Учителя Н. С. Т., 17<sup>го</sup> Августа 1852 год.

### (К р а й.)

За да ся избѣгне това недостаточество, камъ това водать естествена-та природна любовь камъ народность-та и языка, изучень наукообразно. За това и Цицеронъ говори така: не е работа яко славна да знае нѣкой да прочита на языка си, колко е неблагоприятно и срамота, ако че го не знае. Сирѣчь, той полага, че мжно бы ся намѣрилъ нѣкой совершенно добръ да го не знае. Тѣя са прочее отъ по главны-те нужды училища народны; за другы-те оставямъ на ваша-та любовь да си ги представлявате и воображавате въ ума ви, та че постепенно осжествявате, като по първы-те посоча: — приобртеніе и обогащаваніе книгохранилище-то първо съ отечественны-те произведенія на словесность-та и науки-те, сѣти съ иноязычны-те, нужды-те за учебна-та часть, за ръководства. Тука прочее разумѣвамъ и орудія отъ естествяны-те науки, за опытно-то спомаганіе въ преданіе-то, едно отъ сжественны-те свойства за право-то и совершенно вразумително тѣхно изучаваніе. За това като ся представи (както ся и случавя) нѣкой любородецъ да предлага да стори приношеніе отъ тѣя видове нуждиѣши вещи и книги, съ чувствителна благодарность, во время, да ся посрѣща предложеніе съ спомаганіе заедно отъ своя страна и пр., ако че всичко-то, всецѣло иждивеніе, по воля-та си, не бы можалъ, или желалъ да покрее. И така, отъ тѣя по видимо-то просты, но сжественны нѣщи, зависн отъ праведно-то преподаваніе, слѣдователно успѣхи-те, кои-то составляють просвѣщеніе-то и образованіе въ любезна-та ны родина, Калюферъ, та пакъ отпосаѣ, преешественно и въ отечество-то. Оба-

че да бждиме по точны и по опредѣлителны въ израженіе-то на тая мысль, казваме и поясняваме: че да бѣде просвѣщеніе-то вообще по пълно, по основателно и по бързо, потребно е, да имаме вообще народна страсть камъ издаваемы-те отечественны списанія и книги, периодически изданія (Вѣстники, журналы) и пр., и ако че всички-те ги не прочитатъ съ леснотія, то все пакъ да спомагаме за издаваніе-то, или по издаваніе-то, какво-то да ся ползуютъ посвященны-те въ науки-те, любители-те и хранители-те на Лада-Мждреца.

Надѣяся, като изложихъ потребно-то найпаче за училища-та, изъ правила-та и постановленія-та, докле като почти всѣмъ извѣстны, родители-те или всички-те жители мали и велики да не преставатъ и за напредъ да примать и воспріемнать грижовно, тепло и чадолюбиво участіе съ словомъ и дѣломъ, какво-то това заведеніе на чада-та ны общи, заедно съ други-те Богоугодны заведенія и устройства да вървятъ все камъ по добро-то совершенство. Тука приносимъ благодарность обычно отъ лице-то на училище-то на доброволно служивши-те настоятели за неусыпны-те имъ попеченія и грижи, кои-то полагаха въ свободно-то си время отъ занимаія-та си, за надзираніе чада-та — ученицы-те; така точно благодарствуваме и служащи-те нынѣ вообще попечители и настоятели, кои-то увѣрены сме, съ взаимны-те си благоразумны содѣлты, основаны верху сжественны-те начала на училище-то, да слѣдвать по любовна-та си служба, като послѣдны-те честичко продължаватъ да нагледвать училища-та, ободряватъ и содѣлвать учащи-те ся и воскрѣпляютъ ученицы-те.

Съ такывы прочее блестящы надежды като ся пытаеме и въ бждно время за успѣхи-те въ отечество-то, одолжени сме за поводъ-аъ камъ обще-то просвѣщеніе на челолюбиваго Самодержца, Султана Абдуль-Меджида, кому-то свѣтодавецъ Богъ да испраца Нему и народы-те Му подданствующи въ держава-та добринны неизчерпаемы и негнѣнны, Небесна Слава. Новоузакоеніе-то — Танзиматъ, като че обнима разумать на бытописаніе-то: какво Богъ создаде отъ едного челолюбца Адама весь языкъ челолюбчески да живѣе по лице-то земли; сирѣчь, толкувателно да речемъ, сотвори Богъ отъ едного праотца на племена-та, послѣдователно щото произлѣзоха: Индо-Европейско-то, Симетическо, Сѣверно или Кинезско-то, какво-то, като знаатъ челолюбцы-те обще-то отъ едного родоначалника происхождение по плоти и духа естествено да ся любятъ главно братски, да ся просвѣщавать съ истинно-то просвѣщеніе, какво-то да получавать отъ Бога толкова добринны и блага, колко-то могатъ да приѣмнать и взаимно да ся радвать и блаженствовувать. Дай Боже всецѣло, повсемѣстно, по между всички-те племена и народи, да ся укорени и осжестви тая свята истина за всички-те нхъ безопасна и спасителна.

## С О В Ѣ Т Ы

з а

непраздни жены

и

Правила какъ да постѣпвать съ новорожденны-те младенцы, взети отъ сочиненія-та на славнаго Тисота, Николая Фуркроа и Салмада, сообразни съ система-та на воспитаніе-то дѣтско, коя-то е предложена отъ Г. Бюффона въ Естествена-та Исторія.

Преведе отъ французски на русски К. Г. а отъ русски на Български З. К.

Предизвѣстяваніе

Яко-то и нездраво сложеніе (тѣло-то) на челолюбца зависн обыкновенно, отъ внима-

ніе-то (грижане-то), кое-то е было употребно на него въ первы-те години на жизни му. Ако бы направа-та на тѣло то му да безобразна (грозна), или слаба, то причина това бѣва по много отъ незнание, неж отъ время-то и природа-та.

Нема нищо по естествено за насъ, свѣтъ да обычае съ всичко-то си сѣрдце съ те дѣца, и да ся стараеме да имъ придобѣе всички-те възможны помощи, кои-то имать тѣхна-та слабость. Обаче твърде много родители (бащи), само зашто-то не са образны, докарувать вреда (повреждаваніе, сжлжъ) на дѣца-та си, понеже имать вса въ уматъ си да править добро за тѣхъ. Ико е да гледаме на това, зашто по голѣма часть отъ тѣя невинны дѣца, по премини, нѣето на нѣколко мѣсяца, или въ первы години на страданіе-то си, умирають и дають жертва за много-то родителско пруніе безъ намѣреніе (желаніе) употребено зло. Други отъ тѣхъ достигать въ юношеск возрастъ, обаче съ слабо здравіе, наклонен на твърды части болѣсти, кои-то ни на е минута не имъ позволявать да ся наслаждають съ пріятность въ останалы-те години на свѣтъ животь.

Това незнание не е простателно за родители, кои-то могатъ да ся ползуютъ отъ совѣты-те на челолюбцы що са извѣстны науки, или да четать такыва совѣты въ сочиненія-та, кои-то ся написаны за воспитаніе на дѣца-та. Обаче отъ друга страна много семейства, кои-то нито отъ сиромашко нито отъ работы-те имъ, а повече-то суетнаріе-то не имъ позволява да искать помощ отъ лѣкары-те, или да си купувать голѣмы книги за изучаванье въ тѣхъ напужны-те знания за всичко нѣщо; и заради това на немають ни знаяніе, ни опытъ (практика) да вать всякога подпаднали въ неизбѣжны грѣшки, кои-то наносять и смъртъ.

Тѣя причини мя принудиха, да издамъ кратко правила за глѣсно-то воспитаніе на чада-та, съ таково желаніе, като да могатъ бѣдны-те семейства лесно да ся ползуютъ отъ тѣя правила.

Колко е по добръ и по полезенъ то способъ за отхранване-то, отъ стары-те бычан, за това и по голѣма-та веке часть бащи-те и майки-те приели ся го за своитѣ дѣца, и ся были свидѣтели на многополезното му дѣйствию.

Този способъ е заслужилъ особенна хвала отъ най опытны-те и искусны-те докторы, а най повече отъ тѣя, кои-то ся по дивляли тѣло-то. Той е полезенъ за майки на семейство-то, зашто-то е простъ и лесенъ, той може да ся употреблява во всички-те ста съ пълна въ него увѣренность.

Тѣя правила по голѣма полза могатъ принесать въ бѣдна-та и непросвѣщенна още Българія, зашто-то тука отъ неучены майки, бащи и бабы умирають три-те часъ отъ колко-то ся родять въ година-та, а тѣхъ заедно и половина-та непраздни или раждають лехуси-те. Всякой като прочете тѣя правила, самъ ще види, колко наопакъ сѣ стѣпвали при раждане-то и отхранване-то на дѣца-та си, и всякого може да увѣримъ на много жены, кои-то ся родили 12 и повече дѣца, а немають ни едно живо. Бѣдны-те тѣя майки утѣшаватся съ това, имъ не траять дѣца-та. Какъ могатъ да тѣятъ, кога-то тѣ незнаятъ да ги увардять отъ догдѣ ся въ корематъ имъ, или послѣ като родять? Тѣя дѣца ако бы да бѣха и отъ лѣзо, се щеха да ся струшатъ въ ржѣимъ, отъ неправилно-то постѣпване съ тѣхъ. Тѣ незнаятъ кога и какъ и съ какво нѣсти ги нахранить, и какъ и кога да ги припвять, и да ги държатъ всякой часъ чистое-то е здравіе-то и душа-та на дѣца-та. Можа да не кажа истина-та, зашто безсловесны-те животны, много по добре и по правно си раждать и отхранвать дѣца-та, неже човѣкъ. Споредъ това родители-те ся причина-та да ся раждать дѣца-та сакати, съ кривы очи, глухи и нѣми, съ пны, гърбавы и съ различни белязы (синшавы) а най лошо-то и пшавы съ кое-то и умирають.

ТИПОГРАФІЯ Ц. ВѢСТНИКА.